

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 07 грудня 2021 року № 32-3

м. Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих Національному агентству з питань запобігання корупції, виділених на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та на фінансування статутної діяльності політичних партій

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих Національному агентству з питань запобігання корупції, виділених на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та на фінансування статутної діяльності політичних партій.

За підсумками розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) у 2020 році та I півріччі 2021 року в цілому належно забезпечено ефективне виконання визначених законодавством функцій.

На організацію роботи НАЗК за бюджетною програмою 6331010 «Керівництво та управління у сфері запобігання корупції» відповідно до законів України від 14.11.2019 № 294-IX «Про Державний бюджет України на 2020 рік» та від 15.12.2020 № 1082-IX «Про Державний бюджет України на 2021 рік» затверджено бюджетних призначень на загальну суму 822 319,7 тис. гривень.

Державною казначейською службою України у 2020 році та I півріччі 2021 року НАЗК відкрито асигнувань на загальну суму 546 600 тис. грн: 2020 рік – 374 272,3 тис. грн, I півріччя 2021 року – 172 327,7 тис. гривень. Видатки становили 529 559,2 тис. грн (спеціальний фонд – 33 985,5 тис. грн): 2020 рік – 385 586,7 тис. грн (29 661,3 тис. грн), I півріччя 2021 року – 143 972,5 тис. грн (4 324,2 тис. грн).

Водночас встановлено, що НАЗК у повному обсязі не забезпечило ефективного управління та використання коштів державного бюджету, виділених на керівництво та управління у сфері запобігання корупції.

Зокрема, виявлено випадки **неефективного управління та з порушенням законодавства використання коштів державного бюджету на загальну суму 19 525,4 тис. грн**, у тому числі:

з порушенням бюджетного законодавства – **6 678,8 тис. грн** внаслідок включення до бюджетного запиту та кошторису на 2020 рік видатків без економічних обґрунтувань, підтвердних документів щодо розрахованої кількості споживання комунальних послуг та енергоносіїв;

неефективне управління бюджетними коштами, що призвело до повернення **12 846,6 тис. грн** до державного бюджету.

2. НАЗК як головним розпорядником бюджетних коштів у 2020 році та I півріччі 2021 року **не вжито достатніх заходів для обґрунтованого планування видатків** на керівництво та управління у сфері запобігання корупції.

НАЗК у порушення пункту 1.5 Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2012 № 687, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.06.2012 за № 1057/21369, до бюджетного запиту на 2020 рік за бюджетною програмою 6331010 **включено видатків у загальній сумі 3 339,4 тис. грн без надання підтверджуючих економічних обґрунтувань, підтвердних документів щодо розрахованої кількості споживання комунальних послуг та енергоносіїв, що відповідно до пункту 1 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.**

3. Внаслідок застосування переговорної процедури замість відкритих торгів, тендерним комітетом НАЗК порушено вимоги статей 20 та 35 Закону України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі» (у редакції, чинній до 19.04.2020) (далі – Закон 922), а також **не дотримано принципів, визначених у статті 3 цього Закону**, зокрема добросовісної конкуренції серед учасників; максимальної економії та ефективності; запобігання корупційним діям і зловживанням. Порушення норм законодавства про закупівлю спричинили визначення ТОВ «Алтаюр» вартості послуги на власний розсуд без обґрунтованого розрахунку щорічного зростання.

У результаті закупівлі у ТОВ «Алтаюр» у **порушення норм Закону 922** послуги з оренди обладнання (серверного обладнання), НАЗК упродовж 2017–2019 років згідно із договорами оренди майна **оплатило коштами державного бюджету вартість таких послуг** на загальну суму **11 688 тис. грн** (2017 рік – 2 592 тис. грн; 2018 рік – 4 380 тис. грн; 2019 рік – 4 716 тис. грн).

Крім того, НАЗК порушено вимоги пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» під час попередньої оплати ТОВ «Алтаюр» послуг на загальну суму **645,3 тис. грн**, що згідно із **пунктом 22 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.**

Невідображення НАЗК у порушення вимог частини третьої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в бухгалтерському обліку на рахунках господарської операції на

цю суму попередньої оплати, що призвело до включення до бюджетної звітності недостовірних показників щодо дебіторської заборгованості (занижено на 645,3 тис. грн, в тому числі: за звітний 2017 рік – на 421 тис. грн, 2018 рік – на 117,7 тис. грн, 2019 рік – на 106,6 тис. грн), згідно із пунктом 33 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

4. Потреба в коштах державного бюджету на 2020–2021 роки за КПКВК 6331020 «Фінансування статутної діяльності політичних партій» розрахована НАЗК у бюджетних запитах у межах граничних обсягів видатків споживання (на видатки розвитку граничні обсяги не доводилися) за КЕКВ 2610 «Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)» за загальним фондом у загальному обсязі 1 264 155,3 тис. грн: 2020 рік – 567 061,8 тис. грн, 2021 рік – 697 093,5 тис. гривень.

Крім того, у 2020–2021 роках НАЗК визначено додаткові видатки загального фонду, що не забезпечені граничним обсягом видатків, у сумі 325 363,1 тис. грн: 2020 рік – 191 344,7 тис. грн, 2021 рік – 134 018,4 тис. гривень.

Таким чином, загальну потребу НАЗК у коштах державного бюджету на 2020–2021 роки за бюджетною програмою 6331020 визначено в сумі 1 589 518,4 тис. грн: 2020 рік – 758 406,5 тис. грн, 2021 рік – 831 111,9 тис. гривень.

Механізм використання бюджетних коштів політичними партіями бюджетним законодавством не регулюється.

Закон України від 05.04.2001 № 2365-III «Про політичні партії в Україні» (далі – Закон 2365) не передбачає процедури доведення політичним партіям плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань, та не зобов'язує політичні партії, що отримують бюджетне фінансування, використовувати такі кошти відповідно до вимог бюджетного законодавства на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань. Як наслідок, напрями використання політичними партіями коштів державного бюджету за вказаною бюджетною програмою залишаються невизначеними.

5. Незважаючи на те, що статтею 17² Закону 2365 передбачено щорічне надання політичним партіям державного фінансування статутної діяльності, в Законі 2365, Законі України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції», Бюджетному і Податковому кодексах України та статутах політичних партій не міститься визначення поняття «статутна діяльність політичної партії». Напрями та обмеження (заборони) щодо використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій законодавчо не врегульовані.

За умов невизначення поняття «статутна діяльність політичної партії» в Законі 2365, здійснення політичними партіями будь-яких визначених у статуті партії витрат вважається використанням коштів на статутну діяльність та створює ризики витрачання коштів державного фінансування на цілі, не пов'язані з потребами партій як суспільно-політичних організацій.

У 2020 році та I півріччі 2021 року найбільшу питому вагу у здійснених політичними партіями та їх місцевими організаціями видатках на статутну діяльність становили витрати на оплату праці – 15,3 відс. (69 036,2 тис. грн) загального обсягу видатків; оренду приміщень, охорону та капітальний ремонт (будинку, офісу) –

15,2 відс. (68 435,1 тис. грн); утримання територіальних та місцевих організацій – 14,8 відс. (66 503 тис. грн); пропагандистську діяльність (інформаційна, рекламна, видавнича, поліграфічна та друк газет) – 11,7 відс. (52 436,7 тис. грн); на інші витрати, не заборонені законом, – 11,4 відс. (51 420,1 тис. грн).

Результати аудиту засвідчили, що протягом 2020 року–I півріччя 2021 року кошти державного бюджету, спрямовані політичним партіям на фінансування статутної діяльності, фактично витрачались без законодавчо визначених обмежень (заборон) у використанні коштів.

6. Згідно зі статтею 87 (пункт 20³ частини першої) Бюджетного кодексу України до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, включені видатки на державне фінансове забезпечення політичних партій у формах, визначених законом. Водночас у Законі 2365 застосовується поняття «державне фінансування політичних партій», що не узгоджується із положеннями Бюджетного кодексу України. Крім того, Законом 2365 визначено інший, ніж у Бюджетному кодексі України порядок відкриття рахунка та зарахування на нього коштів державного фінансування статутної діяльності партій.

7. Статтями 8, 14 та 17³ Закону 2365 та статутами політичних партій **не передбачено відкриття** місцевими організаціями політичної партії, які в установленому порядку набули статусу юридичної особи, **окремих рахунків для зарахування коштів державного фінансування статутної діяльності, отриманих від партії** (центрального апарату).

Вимоги Закону 2365 щодо визначення політичними партіями порядків здійснення витрат безпосередньо у їх статутах не виконані (окрім політичних партій «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» та «СЛУГА НАРОДУ»).

8. Внаслідок невстановлення у Законі 2365 обов'язку використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій шляхом застосування норм Закону 922, політичними партіями без застосування таких норм використано коштів державного фінансування у загальній сумі **170 449,2 тис. грн**, що не сприяє створенню конкурентного середовища та розвитку добросовісної конкуренції.

9. З метою забезпечення ефективної роботи щодо запобігання та протидії корупції, а також злагодженості й системності антикорупційної діяльності усіх державних органів та органів місцевого самоврядування, потребує затвердження та успішної реалізації Антикорупційна стратегія.

Кабінет Міністрів України у 2020 році Верховній Раді України подав законопроект про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки, що прийнятий Постановою Верховної Ради України від 05.11.2020 № 976-IX за основу та переданий на доопрацювання Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики.

Підготовлений до другого читання та включений до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання законопроект до сьогодні в сесійній залі **не розглянутий. Прийняття цього законопроекту є необхідним з**

огляду на взяті Україною міжнародні зобов'язання у сфері запобігання та протидії корупції.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих Національному агентству з питань запобігання корупції, виділених на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та на фінансування статутної діяльності політичних партій, затвердити.

2. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих Національному агентству з питань запобігання корупції, виділених на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та на фінансування статутної діяльності політичних партій, надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження Звіту.

3. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики і рекомендувати розглянути на засіданнях.

4. Запропонувати Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики внести на розгляд Верховної Ради України у другому читанні доопрацьований законопроект про засади державної антикорупційної політики.

5. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

– розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону України про внесення змін до Закону 2365 в частині:

визначення поняття «статутна діяльність політичної партії», а також напрямів та обмежень (заборон) щодо використання коштів державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій;

встановлення обов'язку місцевих організацій політичних партій зі статусом юридичної особи відкривати окремі рахунки для отримання від політичної партії (центрального апарату) коштів державного фінансування статутної діяльності, а також застосування до місцевих організацій політичних партій зі статусом юридичної особи санкцій за повторне протягом року зарахування на окремий рахунок, відкритий в установі банку для одержання коштів державного фінансування статутної діяльності, коштів, які заборонено зараховувати на такий рахунок відповідно до цього Закону;

– доручити Міністерству юстиції України при реєстрації та внесенні змін до відомостей про політичну партію, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, здійснювати перевірку щодо обов'язкового визначення у статутах порядків здійснення політичними партіями витрат, як того вимагає Закон 2365.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Національному агентству з питань запобігання корупції та запропонувати:

- забезпечити ефективне управління бюджетними коштами;
- забезпечити при складанні бюджетних запитів на наступні бюджетні періоди обґрунтування потреби у бюджетних коштах;
- внести зміни до Інструкції з організації внутрішнього контролю, затвердженої наказом НАЗК від 11.01.2019 № 109/5, в частині удосконалення такого контролю за плануванням та ефективністю використання бюджетних коштів;
- посилити контроль за своєчасною сплатою нарахованої орендарям плати за орендоване нерухоме майна, що належить до державної власності;
- забезпечити усунення виявлених порушень і недоліків;
- інформувати Рахункову палату про стан виконання наданих за результатами аудиту рекомендацій у встановленому законодавством порядку.

7. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати політичним партіям «СЛУГА НАРОДУ», «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ», «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «БАТЬКІВЩИНА», «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ», «ГОЛОС».

8. Повідомити Національне антикорупційне бюро України про виявлені під час аудиту ознаки кримінального правопорушення шляхом надсилення копії акта про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих Національному агентству з питань запобігання корупції, виділених на керівництво та управління у сфері запобігання корупції та на фінансування статутної діяльності політичних партій, складеного за результатами аудиту в НАЗК.

9. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту оприлюднити на офіційному вебсайті Рахункової палати.

10. Члену Рахункової палати Дідику А. М. забезпечити надсилення до Верховної Ради України інформації про стан виконання об'єктами контролю цього рішення Рахункової палати протягом 45 днів з дня отримання інформації від об'єктів контролю.

11. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Дідика А. М.

Т. в. п. Голови Рахункової палати

А. В. Майснер